

Prioritering mantelzorgers in de vaccinatiestrategie

Mantelzorgers hebben heel vaak een dubbele rol. Naast zorgverlener zijn ze in veel gevallen ook personen die een essentiële rol vervullen voor de dagelijkse veiligheid en bestaanszekerheid van veel kwetsbare mensen. Hun rol en functie is vaak groter dan alleen te meten in de praktische zorg die ze leveren als aanvullen of vaak voorafgaand aan de hulp door professionele zorgverleners. Ze bieden ook de dagelijkse veiligheid en (bestaans)zekerheid die mensen nodig hebben.

Vanuit deze dubbele rol gezien vinden we dat de prioritering van mantelzorgers in de vaccinatiestrategie zorgvuldig bepaald moet worden. Er kan niet worden volstaan met mantelzorgers te beschouwen als 'overige zorgmedewerkers', of helemaal niet als zorgmedewerkers te benoemen, en hen op basis daarvan in de prioritering in de vaccinatiestrategie mee te nemen.

Het aantal mantelzorgers in ons land is groot en het is begrijpelijk dat niet iedereen met voorrang gevaccineerd kan worden. Daarom willen we in deze notitie een duiding geven van een groep mantelzorgers waarvan we van mening zijn dat die wel met hoge prioriteit in de vaccinatiestrategie een plek moeten krijgen.

Welke mantelzorgers moeten met voorrang gevaccineerd worden?

We willen twee groepen mantelzorgers onderscheiden die ons inziens een hoge prioriteit moeten krijgen:

1. Mantelzorgers van kwetsbare mensen die vanwege hun aandoening zelf niet gevaccineerd kunnen worden.
2. Mantelzorgers die noodzakelijk zijn voor de dagelijkse veiligheid en (bestaans)zekerheid van kwetsbare mensen.

Ad 1. Door de gezondheidsraad is geadviseerd om rond mensen die niet gevaccineerd kunnen worden een beschermende schil aan te leggen van hulpverleners die wel gevaccineerd zijn. Mantelzorgers moeten deel zijn van deze beschermende schil. Deze groep is in twee subgroepen te verdelen:

- a. Als het gaat om mensen die in een gezinsverband leven, betreft dit niet alleen de huisgenoten die daadwerkelijke zorg bieden, maar ook de andere huisgenoten waar de persoon dagelijks mee in contact is.
- b. Als het gaat om mensen die wonen in een zorginstelling, gaat het om die situaties waarbij het voor de kwetsbare persoon erg belangrijk is dat deze fysieke ontmoetingen kan hebben met een belangrijke mantelzorger.

Ad 2. Voor mensen die verblijven/wonen in een zorginstelling wordt de veiligheid en zekerheid biedende structuur verzorgd door de zorgverleners. Voor kwetsbare mensen die thuis wonen moet dit geboden worden door de huisgenoten / mantelzorgers. Als de partner van een demente oudere uitvalt door ziekte, stort het dagelijks leven voor de oudere in. Het zelfde geldt voor ouders van een kind dat niet in staat is zijn dagelijks functioneren te reguleren. Als de ouders door ziekte wegvallen, is alle steun en structuur voor het kind weg.

Er is geen plan B voor het geval de mantelzorger uitvalt, en het is daarom van belang dat mantelzorgers van thuiswonende mensen die niet zelf hun veiligheid en zekerheid in voldoende mate kunnen hanteren overeind blijven en daarom door vaccinatie beschermd dienen te worden. Voor de duidelijkheid willen

we benadrukken dat het niet alleen gaat om mensen die een verhoogd medisch risico lopen, maar ook mensen die voor hun veiligheid en dagelijks functioneren volledig afhankelijk zijn van de aanwezigheid van hun mantelzorgers.

Zowel voor de mantelzorgers bedoeld onder 1a, als de mantelzorgers onder 2 voor mensen die thuis wonen gaat het hier voor een deel ook om mensen/gezinnen die al vanaf maart vorig jaar in isolatie zijn, en waar deze isolatie langer zal duren zolang niet alle gezinsleden deel uitmaken van de beschermende schil. Dat mag niet langer duren.

Met de beschrijving van deze twee groepen mantelzorgers geven we een afbakening van de mantelzorgers die in onze ogen in de vaccinatiestrategie een hoge prioriteit moeten krijgen. Mocht het in verband met de beschikbaarheid van vaccins noodzakelijk zijn om ook binnen deze groep nog te prioriteren, zijn we van mening dat de onder 1a genoemde groep de hoogste prioriteit moet krijgen.

Hoe kunnen deze mantelzorgers bereikt worden?

Allereerst kunnen alle mensen natuurlijk bereikt worden via de communicatiemiddelen van de landelijke overheid. Hier kan duidelijk omschreven worden welke groepen mantelzorgers voor versnelde vaccinatie in aanmerking kunnen komen, en waar ze zich hiervoor kunnen melden om een verklaring te krijgen waarmee ze zich kunnen aanmelden voor een vaccinatieafspraak.

Daarnaast zijn er wegen waardoor deze groepen gericht bereikt kunnen worden:

- De groep bedoeld onder 1a zal vrijwel in alle gevallen bekend zijn bij de eigen huisartsen. Ook zullen veel van deze mensen bekend zijn bij de thuiszorgorganisaties en de sociale wijkteams.
- De groep bedoeld onder 1b is bekend bij de zorgaanbieders waar de mensen verblijven.
- De groep bedoeld onder 2 zal ook in grote mate bekend zijn bij huisartsen, sociale wijkteams, jeugdzorg

Voor een succesvolle benadering van de doelgroep mantelzorgers en voor het verstrekken van een verklaring dan de mantelzorg voor snelle vaccinatie in aanmerking komt, is dus de medewerking nodig van de genoemde organisaties / beroepsgroepen. Het is voorstelbaar dat deze organisaties zullen aangeven voor deze extra taak geen tijd te hebben. Dat is echter korte termijn denken. Als de mantelzorgers wegens ziekte uitvallen, of als de kwetsbare persoon die zelf niet gevaccineerd toch besmet raakt, zal die veel meer tijdsinzet gaan vragen dan de gevraagde medewerking bij deze preventieve actie.

21-1-2021

5.1.2e

KansPlus